

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра фінансів та банківської справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Бізнес-етика та ділові комунікації»

на 2026-2027 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, II семестр
Освітня програма/спеціалізація	
Спеціальність	
Галузь знань	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
ПІБ НПП, який веде дану дисципліну науковий ступінь і вчене звання посада	Соколова Альона Миколаївна к.е.н., доцент доцент кафедри фінансів та банківської справи
Контактний телефон	+38-050-168-81-03
Електронна адреса	alenaniksokolova@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.fin.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у майбутніх фахівців системи фундаментальних знань про загальні основи бізнес-етики та ділових комунікацій відповідно до правил ділової етики та норм поведінки, прийнятих у професійному співтоваристві в сфері бізнесу, а також розкритті сучасних наукових концепцій, понять, методів та технологій підвищення ефективності управління бізнесом завдяки правильному використанню ділових комунікацій як засобу співробітництва та взаємодії
Тривалість	5 кредити ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., семінарські заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції, семінарські заняття з елементами дискусії, ділової гри, самостійна робота поза розкладом. Методи навчання - індивідуальна дослідно-аналітична діяльність студентів щодо підготовки презентацій, рефератів; виконання творчих робіт; case-study; візні заняття.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<ul style="list-style-type: none"> використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні 	<ul style="list-style-type: none"> здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність планувати та управляти часом; навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; здатність бути критичним і самокритичним; здатність працювати в команді; здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); здатність здійснювати ефективні комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Загальні основи бізнес-етики		
Тема 1. Сутність бізнес-етики та її значення	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Переваги та недоліки демократичного стилю лідерства», «Мозковий штурм» як форма спілкування та вирішення виробничих проблем», «Взаємозв'язок між спілкуванням і діяльністю людей.»
Тема 2. Основи фінансової бізнес-етики	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати реферати на теми: «Аналіз культури спілкування з історичного минулого України», «Основні періоди розвитку етичних учень у Європі», «Норми міжлюдського спілкування періоду Київської Русі», «Види невербальних каналів зв'язку».
Тема 3. Національні особливості бізнес-етики	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Етика бізнесу в країнах Європи (країна на вибір студента)», «Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада)», «Особливості національного етикету в азійських державах (країна на вибір студента)».
Тема 4. Психологічні засади етики бізнесу та основи конфліктології	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати реферати на теми: «Роль індивідуальних рис характеру людини у процесі ділового спілкування», «Особливості діалогічного і монологічного спілкування при формуванні виробничих стосунків», «Концепції рівнів спілкування», «Маніпулювання емоціями, поведінкою та успішні виробничі стосунки»
Модуль 2. Ділові комунікації у сфері бізнесу		
Тема 5. Ділові комунікації в системі фінансового управління	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Поведінка окремого індивіда в контексті кодексу поведінки на підприємстві», «Види бар'єрів на шляху до взаєморозуміння», «Моральна та психологічна культура ділового спілкування», «Зв'язки з громадськістю як система комунікацій».
Тема 6. Основні форми ділової комунікації в сфері фінансів	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Особливості використання вербальних засобів спілкування», «Вплив невербальних засобів спілкування на ділові стосунки», «Основні принципи підготовки презентацій»
Тема 7. Мистецтво ділових комунікацій в сфері фінансів	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати реферати на теми: «Форми колективного обговорення питань», «Діалог культур як взаємодія етичних систем», «Психологічні та етичні основи ділового спілкування в аудиторії», «Етичні засади спілкування з іноземцями»
Тема 8. Сучасні форми та ефективність ділових комунікацій в сфері фінансів	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати доповідь на тему: «Найтипівіші помилки у процесі формування корпоративної культури підприємства», «Правила спілкування в електронному просторі», «Ділові комунікації в умовах спотвореної інформації», «Основні функції сувенірів і подарунків у діловій сфері».

Інформаційні джерела

1. Балджи М.Д. Етика бізнесу: навчальний посібник. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 332с.
2. Боровиков О. В. Етика ділового спілкування: навч.-метод. посібник . Полтава : ПУЕТ. 2012. 94 с.
3. Бізнес-комунікації: навчально-методичний комплекс [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 075 «Маркетинг», освітньо-професійної програми «Промисловий маркетинг» / Укладач: Л.М. Шульгіна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 151 с.
4. Дученко М. М., Шевчук О. А. Бізнес-етика: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» освітньою програмою «Управління персоналом та економіка праці». КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2020. 56 с.
5. Документально-інформаційні комунікації в системі соціальних комунікацій : навч. посібник за ред. Ломачинської І. М. 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ : Центр учб. л-ри. 2014. 336 с.
6. Етика ділового спілкування: [Електронний ресурс] навч. посібник за редакцією Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. Київ: Центр учбової літератури. 2007. 344 с. Режим доступу: <http://www.subject.com.ua/pdf/71.pdf>
7. Етика та естетика: навч. посібник за ред. В. Л. Петрушенко. Львів : Новий світ-2000. 2015. 304 с.
8. Етика та естетика : навч. посібник для підготовки до іспитів за ред. І. В. Тетарчук, Т. С. Дяків. Київ : Центр учб. л-ри, 2016. 316 с..
9. Максимець О., Адамович А. Переговори як складова частина ділової комунікації. Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. No. 36. Т. 2. С. 124-128.
10. Мандич О., Бабко Н., Лищенко М., Харчевнікова Л. Цифрова трансформація та новітні комунікації як платформа для стійкого розвитку бізнесу. Scientific journal «MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS»2022. С. 15-19. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-2>.
11. Пентилюк М.І., Маруніч І. І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення : навч. посібник. Київ : Центр учб. л-ри, 2017. 224 с.
12. Прищак М. Д., Лесько О. Й. Етика та психологія ділових відносин : навчальний посібник [Електронний ресурс]. Вінниця : ВНТУ. 2016. 151 с. Режим доступу: <http://prysach.vk.vntu.edu.ua/file/d0e3b838ba81eed634a92b0c25a52810.PDF>
13. Радченко С. Г. Етика бізнесу: навч. посібник 2-ге вид. , перероб. і допов. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2014. 396 с.
14. Соколова А.М., Соколов О.С., Маслак Т. А., Гасій О. В., Сидоренко-Мельник Г. М. Сутність та роль фандрайзингу в сучасних реаліях України. *Наукові перспективи*, 2024. № 12 (54). С. 883-897. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/14545/1/%d0%a4%d0%b0%d0%bd%d0%b4%d1%80%d0%b0%d0%b9%d0%b7%d0%b8%d0%bd%d0%b3.pdf>
15. Соколова А.М., Яріш О.В., Рижков А.В. Вплив цифрових технологій на розвиток фінансового сектору України. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*, 2024, № 8. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4482>
16. Соколов О.С., Соколова А.М. Цифрова етика як основа партнерських відносин у фандрайзингових проєктах. «Наука і молодь в ХХІ сторіччі»: збірник матеріалів Х Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 10 листопада 2025 року). Полтава : ПУЕТ, 2025. С.503-506. <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/16165>
17. Федій О.А., Авраменко М. С. Етика ділового спілкування: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Полтава : ПУЕТ. 2011.
18. Чистіліна Т. О. Етика та естетика: навч. Посібник. Київ : Центр учб. л-ри. 2017. 304 с.
19. Шевчук С. В. Ділове мовлення : Модульний курс: Підручник 5-те вид., випр. та доп. Київ : Алерта 2015.400 с.
20. B. van Ruler Communication Theory: An Underrated Pillar on Which Strategic Communication Rests. International Journal of Strategic Communication. 2018. Vol. 12 (4). pp. 367-381.
21. Elizabeth A. Colombo Why Better Business Communication Matters and How to Improve It. 2020. URL: <https://www.accdocket.com/why-better-business-communication-matters-and-how-improve-it>
22. Markovic M. R., Salamzadeh A. The Importance of Communication in Business Management. The 7th International Scientific Conference on Employment, Education and Entrepreneurship. Belgrade, Serbia. 2018. pp. 11-28.
23. Reboulet A., Jackson R. Effective Communication Approaches for Decision Analytics: An Exploration of Strategies. Effective Strategies for Communicating Insights in Business. 2021. doi: 10.4018/978-1-7998-3964-4.ch002
24. Stacho Z., Stachová K., Papula J., Papulová Z., Kohnová L. Effective communication in organisations increases their competitiveness. Polish Journal of Management Studies. 2019. Vol. 19 (1). pp. 391-403.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint), MS FrontPage, VBA, що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-orgu-osv-proc.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrocheshnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-zapob-akad-plagiat.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/polozh_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/polozh-vyznan-rezv-informal-neformal.pdf>

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravy-la-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <https://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується:

<i>Види робіт</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Модуль 1 (теми 1-4). Відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу практичних занять (2 бали); виконання навчальних завдань (12 балів); доповіді з рефератами та їх обговорення (5 бали); тестування (8 балів); поточна модульна робота (10 балів)	45
Модуль 2 (теми 5-8) Відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу практичних занять (2 бали); виконання навчальних завдань (12 балів); доповіді з рефератами та їх обговорення (5 бали); тестування (8 балів); поточна модульна робота (10 балів)	45
Виконання індивідуального завдання	10
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

<i>Сума балів за всі види навчальної діяльності</i>	<i>Оцінка за шкалою ЄКТС</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни